

DECRETALES

D. GREGORII

PAPAE IX.

SVAE INTEGRITATI

VNA CVM GLOSSIS

RESITVTÆ.

Ad exemplar ROMANVM diligenter recognita.

L V G D V N I

M. D. LXXXIII.

Delicentia Dom. Nostri GREGORII XIII. Pont. Max.

alla Comp^a de Jhs de Sala

GREGORIVS Papa IX. natione Hernicus,
patria Anagninus è familia Comitum, mor-
tuo Romæ Honorio Papa III. Romanus
Præful anno M. CC. XXVII. creatus est.

Hic varias constitutiones & decretales epistolas præde-
cessorum suorum, quæ à plerisque maiori ex parte pri-
uata auctoritate collectæ fuerant, per F. Raymundum in
vnum volumen redigendas curauit. Multas quoque
constitutiones suas & decretales epistolas adiecit.

Is fuit F. RAYMUNDVS de Peñaforti natione Ca-
thalanus, patria Barcinonensis, eiusdem Papæ capella-
nus & pœnitentiarius, ex ordine Fratrum Prædicato-
rum, ac ipsius ordinis tertius Magister Generalis, religio-
ne & eruditione clarus. In hanc collectionem BERNARDVS de Botono Parmensis, & canonicus Bo-
noniensis glossas eruditissimas edidit.

GREGORIUS. In huius libri principio quinque vel sex precipue sunt praevidenda videlicet. quae de intentione, quae materia, quae utilitas, cui parti philosophia supponatur, quae modus agendi, & quae libri titulus. Inscio Do. Gregorii in hac praesenti cupi-

Quod dicitur in libro de uniuersali gra. ubi dicitur quod in huius libri principio quinque vel sex precipue sunt praevidenda videlicet. quae de intentione, quae materia, quae utilitas, cui parti philosophia supponatur, quae modus agendi, & quae libri titulus.

...sive fuit dicitur in ob-
...tionibus & Decretales
...epistolae praedecessoribus
...suis in diuersa disper-
...sis volumina sua copula-
...uimus, quae difficultate
...iudicibus ingerebat.
...in vnam compilationem
...refecit. sicut dicitur ad
...utilitate legentium ac
...theademum reddere.
...proua in eisdem Do.
...Gregorii consultatione
...evidentius declaratur.
...Materiam in hoc opere
...fuerunt apud philosophos &
...Decretales epistolae sub

Quod dicitur in libro de uniuersali gra. ubi dicitur quod in huius libri principio quinque vel sex precipue sunt praevidenda videlicet. quae de intentione, quae materia, quae utilitas, cui parti philosophia supponatur, quae modus agendi, & quae libri titulus.

...singulis in collatae. Utilitas b est, ut eas lectis & intellectis, scien-
...tiam differre inter se & iniqua, & vanaque, reddere quod fuit
...est, & ad hoc iudicia possit. In huius de iust. & iur. in prin. & in qua. cu
...de iustitia. Supponitur philosophia moralis scilicet. sicut & alij libri in
...his, unde etiam dicit Imperator, legibus nostris hominum mores in iudi-
...cium corrigere. C. de secund. nupt. l. 1. & in huius. Modus agendi
...agendi talis est. Quod dicitur enim opus huius in quatuor partibus. In prima
...parte tractatur de summa Trinitate & fide catholica, & de conditio-
...nibus, de relictis, de iudicibus, de iudic. officio. In secunda parte tra-
...ctatur de iudicibus, & cooperariis ad iudicia. In tertia parte tractatur de
...iura de honestate clericorum, & de rebus eorum & ecclesiasticis. In qua-
...rta de sponsalibus, & matrimoniis, & impedimentis eorum. In quinta
...de accusationibus, & criminibus, & poenis eorum. & sic terminatur
...tractatum suum, ipsum dividens in quinque partes, ad similitudinem quae
...de sensum corporis, quos quilibet qui iudicare habere debet, aliter
...non est idoneus iudex. Sic enim omnis copula copulata restituta est
...vixit ad quantum gradum, ad similitudinem quatuor humorum cor-
...poris humanior in huius de consen. & aff. nos. de iur. & iudicibus.

Et dicitur in libro de uniuersali gra. ubi dicitur quod in huius libri principio quinque vel sex precipue sunt praevidenda videlicet. quae de intentione, quae materia, quae utilitas, cui parti philosophia supponatur, quae modus agendi, & quae libri titulus.

Dicitur Gregorius episcopus, servus servorum Dei, Scilicet titulum huius libri ponit.
Vnde veritas: Part. prior officia parat. Ecclesiasticis iudicibus.
Altero de iudicibus, & cetera iudiciorum.
Tertio de rebus, & vita Presbyterorum.
Quarta de iudicibus, quales fuerunt ceteris cogitationibus.
Quinta de iudicibus, & poenis tractat. Vel sic, & cetera.
Index, iudicibus, & cetera, & cetera, & cetera.

Et dicitur in libro de uniuersali gra. ubi dicitur quod in huius libri principio quinque vel sex precipue sunt praevidenda videlicet. quae de intentione, quae materia, quae utilitas, cui parti philosophia supponatur, quae modus agendi, & quae libri titulus.

Gregorius. Dividitur in duas partes principales. In prima ponitur
soluatio. In secunda excedunt ibi Rex pacificus. Prima subdivi-
ditur, quia primo ponitur quibus scribitur. Secundo quibus scribitur.
Dicitur. sicut scribitur & benedictio. ibi. Saltem.
Glossa. sicut scribitur per modum questionis quare se vocat Ser-
vum, & cetera.
a. & cetera. Sic etiam Imperator seipsum appellat. servum. C. de of-
f. iudic. pro. Aff. l. i. circa prin. Vel die q. dicitur ex humilitate quia
qui in iudic. vel iudic. sicut servus minister velis. s. q. 3. nullus proce-
dit. Mar. 10. l. 1. & Mar. 10. Vel huius dicitur quia acut per scrib. ac-
quiritur domino. sicut per quas. per. nob. acqui. circa prin. ita etiam
per D. Papam omnia ecclesiae potest sequi. 7. de consen. c. d. iudic. in
particulari quae dicitur est de principio. 7. in fine pen. ecclesiae. 2. sic q. 1.
Imperatore sequitur hominibus in iudic. consen. quae de digni. l. i. in
par. post. colla. Gallia quoque. colla. 6. & nos. dicitur in iudic. ut
iudic. sub omni quiete consistat in iudic. ut iudic. sine quoque sus-
fra. in prin. colla. 2. sicut Imperator. Voluntarios labores appetit,
ut quietem alius preparamus. ut iudic. ut iudic. iudic. habere
gloriosi. quibus in prin. colla. 1. & de restit. spolia. c. frequens. 1.
b. & cetera. Bene dicitur, filius quia se huius modo patriarchas, archiepos,
& episcopos fratres appellat. omnes alios filios. 7. de cri. fal. l. q. grav.
Glossa. sicut scribitur per obsequium. quod compilatio non sit genera-
lis, nec omnes liget. ex quo saltem, & cetera.

Et dicitur in libro de uniuersali gra. ubi dicitur quod in huius libri principio quinque vel sex precipue sunt praevidenda videlicet. quae de intentione, quae materia, quae utilitas, cui parti philosophia supponatur, quae modus agendi, & quae libri titulus.

Bononiae commorantibus, & cetera. In hac non in castris quoniam si in ca-
stris iudicet, beneficia et privilegia sibi ecclesiae occasione iudic. ha-
bere non debent. 7. de elec. non res. iur. fraternitatis. c. Praeterea
ex quo dicitur Bononiae, non videtur quod alii mirantur alios fratres
episcopus non extenditur ad alios 7. ad eos quibus mirantur vel qui
contineantur in cas. ap. 7. de off. delegat. P. & G. c. gratum. & cetera.
Sed ad est in omnes enim tenentur ad observationem huius
compilationis, sed propter iudic. quod est Bononiae communis
& gentis illius praecipue in vireo iure, & ibi quasi de omnibus par-
tibus mundi sine iudic. iudic. gottus Bononiae diriguntur & in
omnes eas tenentur hanc compilationem observare, quae nec possent, nec
debent singularium auctoribus imperant. dicitur quod dicitur & infra de
posu. gra. ad hoc. Et consuetudo principis post duas menses si re-
pore publicationis omnes adstringit, in aucten. ut iudic. non re-
tota p. n. cellis, & infra de senen. excom. noverit.

Saltem. Per talem saltem non collatur et communitate, & aliqui scholares, vel magistri essent excommunicationis temporis publicationis, de sen. excom. si aliquando. ut de hoc. Bernar.

Ex pacificus. Primo ponit ordinem, in quo concluditur fuit le intentionem in generali. Secundo narrationem, in qua obli-
...in finale intentione huius
...compilationis, sicut iuris
...particularis. ibi. Sicut.
...Tertio quod dicitur. ibi.
...Vnde dicitur. Prima subdivi-
...ditur quia primo ponit fi-
...nem iudicibus, hominis
...ad qui a Deo signatus
...est. Secundo causam de
...iustitiam ab huius iudic.
...ib. Sed effrenata. Virtus
...vra de iudic. Est vixit et
...deducatur, obediatis le-
...gem necessarium, & ex-
...tendit vix virtutes ac
...proposuit legis. ibi.
...Ideoque lex.

inveris Bononiae commorantibus, & cetera. Saltem & Apostolicam benedictionem.

Ex pacificus. pia misera ratione disposuit sibi subditos fore iudices, & pacificos, & cetera.

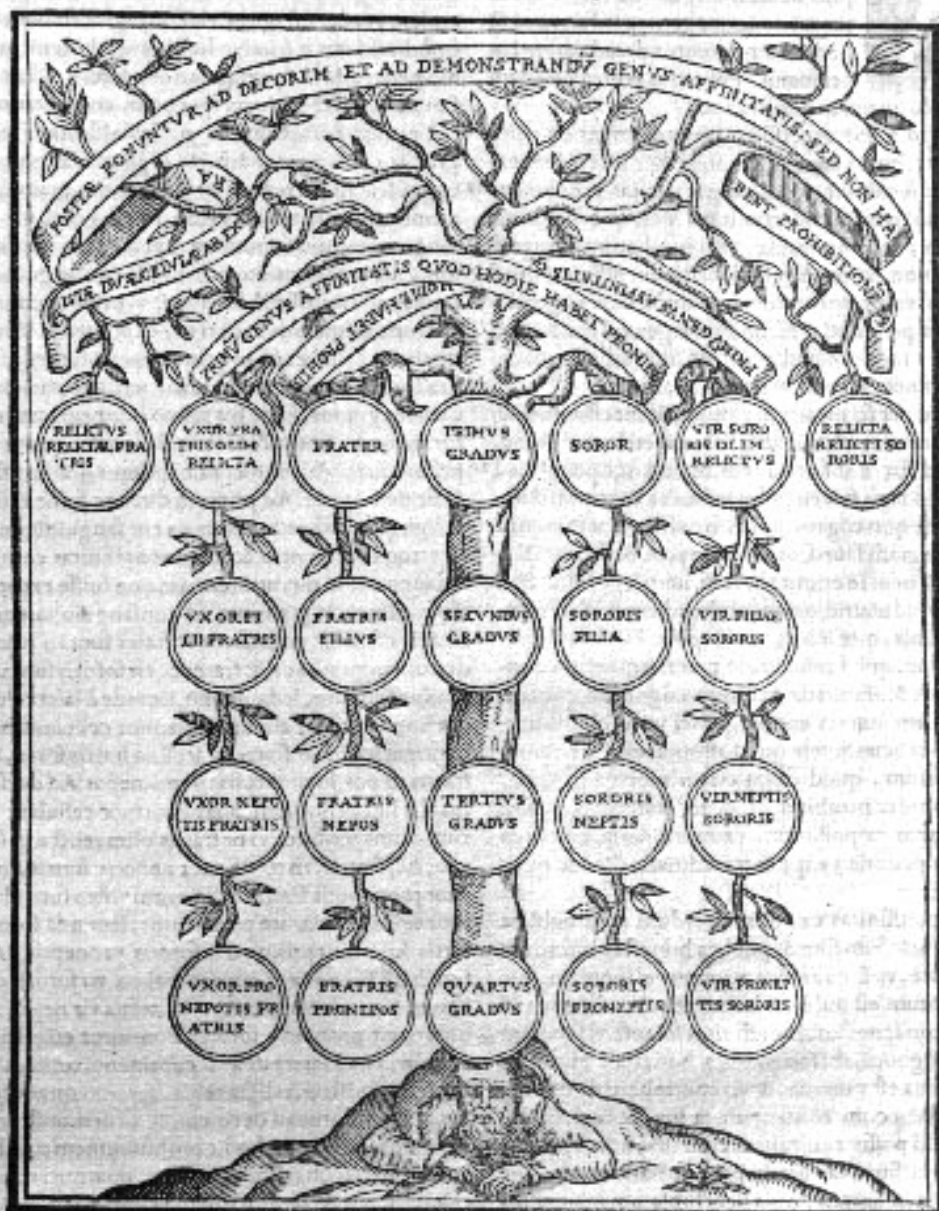
CASUS. Praemissa saltem, sic ponit causam in illa constitutione.
Rex pacificus, ut dicitur, non est Iesus Christus pia sua inter-
...ratione ab omni mundi dispositione, seu praesentibus subditos suos fore pa-
...dicos, pacificos, & modestos, sed ex aduerso fuit effrenata cupiditas
...sua proinde, pacis imula, mater litium, magistra iurgiorum, eam
...quod dicitur tot lingua generat, quae nisi iustitia reprimatur, conatus ipsius
...sua virtute, & spiritus multiplicibus actionibus, abusus iniquitatis ex-
...tingueret, fides humani generis & eorum exultaret, dicitur sibi li-
...bello repudiasset, extra mundi terminos. Et ideo cetera ista cupiditas
...pudica est, & nocuus appetitus plus restringeretur sub regula iustitiae,
...per quam humanitas generis informatur, ut honeste vivat, aliter non
...ludat, ius suum unicuique tribuat. Secundo in versu illo. Sicut ponit
...Dominus Gregorius causam huius compilationis, dicitur q. per magi-
...strum Raymundi capellanum suum ad communem utilitatem huius
...modi huius redigi in vni volumine ceteris constitutionibus & de-
...cretales episcopalis suorum praedecessorum, quae dispersae erant per
...volumina & cetera: quae aliqui propter nimiam similitudinem,
...quod propter cetera ceteris, quoniam propter sui proficitatem, &
...fructus inducere videbantur. Quoniam etiam vagabundae erant vo-
...luntaria supradictae quibus (tanquam de incertis) & quae in iudi-
...ciis dubitabantur. Ad hoc dicitur in super quibus constitutionibus & decre-
...tes episcopalis suae, per quae cetera quae in praesentibus erant dubia de-
...clarantur. In fine praecipit dominus Gregorius Papa, ut hac illa co-
...pilatione vniuersi vixit in iudicibus & in scholis, dicitur prohibet,
...ne aliquis presumat aliam facere compilationem sine licentia sedis
...Apostolicae specialis. Neque forma saltem huius, quoniam generaliter
...omnibus facit dominus Papa. Nota quod subditis & ecclesiasticis
...prophetis pacis, honeste, sobrie, & modeste vivere debent. Non quod
...cupiditas est mater litium, & magistra iurgiorum. Nota quod per
...iustitiam reprimatur conatus cupiditatis. Nota quod per iustitiam
...quod dicitur, simpliciter terminatur. Nota quod effectus iustitiae est
...removere litium, & sic per consequens tollit cupiditatem. Nota quod
...ita sunt precepta iustitiae. Nota quod dicitur de causis iura cetera
...iudic. scilicet propter nimiam similitudinem, cetera, & proli-
...xitatem: & sic vniuersi corrigat aliud, & reddenda est ratio quare
...corrigitur. Nota quod principes non tantum per se possent iura iudicere,
...sed per alium. Nota quod communis utilitas attendi debet, tamen
...studium diligenter attendenda. Nota quod licet per in iudic.
...non habeat imperium, tamen successores suorum antecessorum cor-
...rigere possit, & declarare & sic nota quod per posteriori priora de-
...clarantur. Nota quod ista compilatio est canonica, & in illo pro-
...mo approbata, & ideo in iudicibus sicut facit. Nota quod non possit
...illam compilationem decretalium aliter facere presumat sine licen-
...tia sedis Apostolicae specialis.

Et dicitur in libro de uniuersali gra. ubi dicitur quod in huius libri principio quinque vel sex precipue sunt praevidenda videlicet. quae de intentione, quae materia, quae utilitas, cui parti philosophia supponatur, quae modus agendi, & quae libri titulus.

In hoc ma-
...nifesto Vi-
...tore, Martius,
...in alio, Bo-
...nony & cetera
...mox, sed ut
...pluribus om-
...nes habeat,
...Bononiae.

Aug. lib.
...cap. 3. om-
...traditum
...san. de leg. 2. l. 1.
...Facti rex,
...in l. quoniam
...pennam com-
...mox. C. de
...secan. Bern.
...in l. mulier
...s. quae pro-
...gouebatur
...Had. Turp.

Multa dies, variusque labor huiusce paravit
Arvis notitiam: quae modo clara patet.

AFFINITATIS DECLARATIO.

AFFINITAS secundum canones est personarum proximitas ex coitu proveniens, omni carens parentela. Et dicitur affinitas quasi duorum ad vnum finem unitas, eo quod duae cognationes diversae per nuptias secundum leges, vel per coitum secundum canones copulantur, & alter ad alterius cognationis finem accedit, vt ff. de grad. cognat. l. non facile. §. affines.

¶ Scias autem quod affinitas est perpetuo impedimentum, quod durat etiam in mortua persona, qua mediante contrahitur. 35. q. 10. fra. eternitatis.

¶ Per carnalem copulam viri & mulieris inter consanguineos mulieris & virum, & inter consanguineos viri & mulierem contrahitur affinitas primi generis eiusdem gradus, cuius est consanguinitas. Si ergo consanguineus tuus cognoscat mulierem, si vis scire quoto gradu affinitatis attinet tibi mulier illa, vide quoto gradu est tibi consanguineus tuus, & quoto est tibi ille consanguineus, toto mulier est tibi affinis, & semper in primo genere. Distincti est in regula, viri & mulieris, & non viri & uxoris: quia secundum canones etiam per coitum fornicarium & incestuo-

sum contrahitur affinitas. patet de eo qui cog. consan. vxor. suae. c. discretionē. & c. pē. Inter consanguineos mulieris & viri & consanguineos viri & mulieris, ideo dicitur, quia inter virum & mulierem non contrahitur affinitas, sed ipsi sunt affinitatis causa. Item inter consanguineos viri, & consanguineos mulieris nulla est affinitas. Vnde de duo fratres contrahunt cum duabus sororibus, pater & filius cum matre & filia, sed est affinitas inter consanguineos mulieris & ipsam virum, & consanguineos viri & ipsam mulierem, de consan. & affi. quod super his, REGULA. Quotiescunque inter, vnam personarum, de quibus queritur, & coniugem alterius non est vel non fait consanguinitas intra quatuor gradum inclusiue, nulla est prohibitio, vt inter me & coniugem nepotis mei non potest esse matrimonium: quia nepos meus est mihi consanguineus intra quatuor gradum.

ALIUD EXEMPLVM. Soror mea habuit maritum, ea mortua maritus eius aliam accepit, quo defuncto poterō contrahere cum eius relicta: quia inter me & illam relictam nulla est nec fuit consanguinitas.

TABVLA LVDOVICI BOLOGNINI

DE BONONIA, IVRIS VTRIVSQUE
D. O. C. T. O. R. I. S.

Totum ferme Decretorum volumen amplissimum continens, quæ secundum rubricas Decretalium procedendo, viles & aptas questiones cum iuris & quociens necessarius decidit, & in multorum scite dignorum cognitionem breui manu & exiguo tempore, quo nihil in hoc seculo carius est, unum quæroque trahit.

De summa trinitate & fide catholica, Rubrica.

VTRVM eo ipso q. quis errat in fide, sit hæreticus, si est passus cor rigi, vide gl. in e. nec licuit. in ver. ad recipiendam dist. xvij.

Verum ubi agitur de fide, solus Papa possit disponere sine consilio reuerendis seniorum dominorum Cardinalium, vide glo. in c. Anastasius. in verb. concilio. 20. dist. xix.

Ad quem spectat determinatio questionum circa fidem, in ad sanctissimum D. Papam solum vel etiam ad alios, vide glo. in quociens. in verb. nisi ad Petrum. 2. q. 1.

Utrum peccatū infidelitatis sit maius quàm occidere innumera corpora martyrum, vide gl. innocens. in cap. si habes. 2. q. 3.

Utrum Papa possit dispensare circa articulos fidei, vide gl. in c. sunt quidam. in verb. apostoli. 2. q. 1.

Utrum debeamus credere solū ea quæ pertinent ad religionem, vide glo. si quodam. in c. in domo. de poem. dist. iij.

Cetera in hac materia sciri videbis inferius sub rubrica. De hæretico, quæ hæc omnia ad se habent tenent.

De constitutionibus, statutis, & legibus Rubrica.

QUOT iuribus regatur, genus humanū, & quid sit ius naturale, & civile, & gentium, & militare, & publicum, & quiritū, habes in dist. i.

Quot sunt species legum secularium, & unde aliquæ earum nomen acceperunt, vide in dist. ij.

Quid sit lex, & plebiscitum, & sententia consultum, & constitutio, & responsa prudentium, & etiā vide suspensam nomē aliquæ leges, vide in dist. ij.

Quale sit officium legum secularium, vide in dist. ij.

Quid sit canon, & regula, & quæ sint concilia, habes in dist. iij.

Quare reperta sunt reges, & quomodo debeant in se contineri, & antullantur per contrariā consuetudinem, vide in dist. iij.

Utrum quando leges tollantur per contrariā consuetudinem, vide in dist. iij.

Utrum ius naturale possit mutari, vide in dist. v. in glo.

Quis locuti auctor primus sacrarum legum & eorum secularium, vide in dist. vij.

Utrum leges principū cedant iuri naturali, vide in dist. ix.

Utrum leges seculares cedant legibus ecclesiasticis, vide in dist. ix.

Quæ sint leges approbatae, & quæ improbatæ, vide in dist. xv.

Quomodo mutantur leges & regulæ canonum & legum ex loco, & causa, & ex tempore, vide in dist. xix.

Utrum decretales exiheres extra corp⁹ canonum ferueant & habeantur pro legibus, vide in dist. xix.

Quantum valent expositiones sacrarū scripturarū, & in quibus vici canonum, vide in dist. xix.

in dist. xx. Verū sacerdotes teneantur scire leges & canones, vide in dist. xxv.

Utrum sacerdotes debeant habere peritiā, nō solum legum, sed negotiationum secularium, vide in dist. xxxix.

Quo tempore habuerunt originem concilia, & quæ sint approbata, & quæ improbata, vide in dist. xv.

Quis possit facere concilia, & cuius auctoritate hant, vide in dist. xvij.

Utrum quilibet provincia possit facere concilia, & quociens in anno, & quo tempore, vide in dist. xvij.

Quando episcopi teneantur notificare acta in conciliis, vide in dist. xvij. c. decernimus.

Quomodo & in quibus casibus, toleratur ignorantia iuris civilis, & etiam naturalis, vide gl. in c. ignorantia. in dist. xxxviii.

De ignorantia iuris naturalis & civilis quo modo & qualiter toleretur, vltra proxima dist. vide in glo. in §. notandum. l. q. 4.

De rescriptis.

QUOMODO & quomodo valeat rescriptū vltra duas distas, vide glo. in c. neminem. 3. q. 6.

De consuetudine.

UTRVM & quando leges tollantur per contrariā consuetudinem, vide in dist. iij.

Utrum consuetudo cedat legibus scriptis, vide ad plenum in dist. xi.

Utrum consuetudo possit tollere vel mutare ius naturale, vide in dist. v.

Utrum valeat consuetudo contra ius naturale, vide in dist. vij.

Utrum consuetudo valeat contra naturales constitutiones, & ad varietate secundam temporis & loca, vide in dist. xij.

De virtute consuetudinis & etiam disparitatis vide gl. in c. conquiescent. 2. q. 3.

In materia consuetudinis, & an acquiratur aliquid per eam, vide glo. in c. h. 1. q. 2.

De electione & orationis & electi potestate. Rubrica.

QUOMODO eligatur Papa & episcopi, diaconi & subdiaconi, & quomodo conferantur ordines ecclesiastici, vide in dist. 21. & 23.

Utrum ordinatio episcoporum debeat fieri in churibus vel in sacris, vide gl. in c. in nomine domini. in verb. fieri in vide. in dist. xxij.

Utrum merus laicus possit eligi in episcopum, & in qua ecclesia debeat fieri electiones episcoporum, & de officio visitatorū, vide in dist. lxx.

Utrum presumatur pro electione, vide gl. in c. in iuramentis. in verbo. pro laboribus. in dist. lxx.

Ad quos spectent electiones eligendorum ad sacros ordines, vide in dist. lxx.

Utrum laici possint interesse electionibus promouendorum ad sacros ordines, vide in dist. lxxij.

A quibus eligantur & ordinentur episcopi, vide in dist. lxxij.

Quid si provinciales discipulæ in electione episcopi, vel si non sint provinciales, quid fieri debeat, vide in dist. lxx.

Quis debeat interesse in cōsecratione metropolitani, vide in dist. lxxij. c. archiepiscopus.

A quibus episcopus debeat episcopus, confe-

crari, vide in dist. lxxij. c. porro.

Utrum presbyteri vel sacerdotes possint ordinari ab uno episcopo solo, vide in dist. lxxij.

Utrum electi & ordinari ab eo quem non contra esse episcopum, sint iterū ordinandi, vide in dist. lxxij. c. presbyteri.

De collatione minorum ordinum, & an solus abbas possit eos conferre, vide in dist. lxx.

Utrum quis possit ordinari sine titulo vel sine beneficio ecclesiastico, vide in dist. lxx.

Utrum clericus subactus uni episcopo possit ordinari ab alio ab episcopo litteris sui episcopi, vide in dist. lxxij.

Utrum episcopus teneatur dare licentias dimissorias ad alium episcopum pro ordinatione sui clerici, vide in dist. lxxij.

De forma & tenore litterarum dimissoriarum ab uno episcopo ad alium pro ordinatione clerici sibi subditi, vide in dist. lxxij.

Utrum quis possit iuuvis ordinari, vide in dist. lxxij.

Quæ sint necessaria circa ordinationem episcoporum, vide in dist. xxx.

Qualiter sint ordinandi illi qui ab infantia deditur ecclesiasticis officiis, vide in dist. 28.

Multa per quæ impeditur quis ordinari & promoveri ad sacros ordines, vide in dist. 31.

Multi qui prohibentur promoveri & ordinari ad sacros ordines, vide in dist. 34.

Utrum ordinandi debeant esse liberi, & quæ poena puniantur non servantes sobrietatem, vide in dist. xxxv.

Utrum promovendi ad sacros ordines debeant esse periti litterarum, vide in dist. xxxvi.

Utrum promovendi ad sacros ordines possint incumbere libris gētilium, vide in dist. 37.

Utrum penitus laicus possit ordinari, vide glo. in §. ecc. in verb. plenissima. in dist. xxxvi.

Utrum novi in fide possint promoveri ad sacros ordines, vide in dist. xlvij.

Quæ sint illa propter quæ quis impeditur promoveri ad sacros ordines, vide in dist. lxx.

Quo tempore debeat ordinari episcopus, vide in dist. lxx.

Quis eligat Romanum Pontificem, & quomodo tempore fiat vnus post mortem alterius, vide in dist. lxxix.

Si quis sint electus Papa dū credebatur eius vxor mortua & postmodū repertam vivere, an debeat renuntiare papatu, vide glo. in c. si quis. 3. in verbo. non apostolicus. in dist. lxxix.

Quis coronat & ordinet reges, vide glo. in c. in apibus. 7. q. 1.

Utrum quærentes officia debeant eligi, vide in tex. 8. q. 1.

Utrum episcopus possit eligere sibi successorem in episcopatu, vide in textu & in glo. in m. late. 8. q. 1.

Utrum Papa possit eligere sibi successorem dum vivit, vide in glo. in m. late. 8. q. 1.

Quomodo hant reges in per electiones, vel quomodo, vide gl. in c. Mayes. 8. q. 1.

Utrum Papa possit facere statutum quod possit eligere sibi successorem, vide glo. in §. alis omnibus. 8. q. 1.